

'EEN RISICO OVERKOMT JE NIET, HET IS EEN KEUZE'

Hoewel mr. D.P. (Pieter) de Vries naar eigen zeggen altijd met veel plezier bouwrecht heeft gedaan, raakte hij gefrustreerd door het feit dat hij als advocaat pas ingeschakeld werd wanneer het te laat was. "Als advocaat ga je denken dat er alleen maar geschillen zijn. Je gaat je verwonderen hoe het mogelijk is dat er nog überhaupt een bouwwerk goed wordt opgeleverd." Inmiddels is de toga aan de wilgen gehangen en heeft hij zich enthousiast gestort op een eigen bedrijf – Kpieto! – genaamd.

Een van de eerste stappen gezet door de directeur/eigenaar, is ambassadeur van RISNET worden en daarmee de bedrijfsfilosofie compleet in het teken van het voorkomen van faalkosten zetten. De meeste bouwbedrijven hebben te maken met faalkosten; bouwkosten die ontstaan doordat het bouwproces inefficiënt verloopt, of kosten die gemaakt moeten worden als het eindproduct niet aan de afgesproken kwaliteitseisen voldoet. Het gastdocentschap bij Stichting STABU past binnen de mission statement van het bouwadvies bureau.

Risicomanagement

Voor het voorkomen van faalkosten zijn een aantal tools. De voornaamste is risicomanagement. De gehele bouwsector onderkent de behoefte aan een stevige verankering van risicomanagement in processen en projecten. Het is de sleutel tot het reduceren van vertraging en geschillen en daarmee kosten. Risicomanagement toepassen in bouwprocessen is nog niet vanzelfsprekend. Het blijkt nog steeds niet eenvoudig om openlijk met elkaar te praten over risico's bij de voorbereiding en uitvoering van projecten. Het vertrouwen tussen opdrachtnemer en opdrachtgever vormt de basis voor openheid en communicatie.

Om een voorbeeld te geven. Een bestek dient compleet en transparant te zijn. Aan dit fundament wordt aan alle kanten getornd door gebrek aan geld, organisatie, kwaliteit, informatie en tijd. Kritisch kijken naar deze punten levert duidelijkheid op hoe en op welke wijze alle onderdelen met elkaar verbonden zijn. De risico's worden inzichtelijk en verbeterpunten dienen zich aan. De sleutel tot succes is toepassen van communicatie tijdens het bouwproces, bekendheid met beschikbare tools, transparantie en vertrouwen.

Kennis van zaken is een eerste vereiste, de praktijk leert dat dit helaas niet vanzelfsprekend is. "Als je gaat wandelen in het bos, dan kom je echt wel ergens. Verwacht echter niet dat je bij zonsondergang bij je herberg bent uitgekomen als je niet van tevoren, met eenvoudige tools als een kaart/kompas, je route hebt uitgestippeld en tijdens de wandeling hebt gecontroleerd of je op koers ligt".

De RISNET-ambassadeur gaat verder: "Bij risicomanagement is het belangrijk om heel goed naar interne bedrijfsprocessen te kijken. De oplossing ligt in het houden van een risicoanalyse bij elk project. Ik pleit voor het breder inzetten van kennis- en expertise. Naast een persoon met veel praktijkervaring waardoor de component 'techniek' gewaarborgd wordt, is de aanwezigheid van een goede calculator teneinde de besteksinformatie in financieel opzicht te kunnen prijzen onontbeerlijk, aangevuld met een persoon met een meer administratieve achtergrond die de diverse processen van het contract kan doorgronden. Zonder dit team blijft de bouw repeteren en daardoor in dezelfde valkuilen vallen."

"Faalkosten voorkomen begint in de voorbereidingsfase van een project. Tijd nemen om niet alleen diverse offertes op te vragen, maar ook stil te staan bij de kwaliteit van de materialen en de dienstverlening van de leverancier. Hoe ver gaat deze? Hoe wordt men ondersteund in de keuze? Welke begeleiding vindt er tijdens de uitvoering plaats? Wat is de leverbetrouwbaarheid? Een sprong in de juiste richting is het rond te tafel brengen van de diverse partijen voor

Wie is Pieter de Vries?

Mr D.P. (Pieter) de Vries heeft zijn studie rechtsgeleerdheid doorlopen aan de Radboud Universiteit te Nijmegen. Hierna heeft hij zich gespecialiseerd in bouw- en vastgoedrecht middels de opleiding van de Stichting Vakopleiding Makelaardij. Zijn vaardigheden als docent/trainer heeft hij ondermeer uitgedragen bij BOB Kennisoverdracht; Bureau Dakadvies Opleidingen alsmede Bouwradius.

Na enige tijd bij een verzekeraar en een woningcorporatie te hebben gewerkt, trad de heer De Vries in 1995 in dienst bij Bierman Advocaten. Vanaf januari 2002 was hij lid van de maatschap en oprichter van de landelijk opererende sectie Bouw & Vastgoed. Om de markt nog beter van dienst te kunnen zijn, werd in 2003 het diploma bestekschrijver behaald.

Na ruim 2000 behandelde zaken weet Pieter de Vries als geen ander waar het in een bouwproces tot een conflict kan komen. Dit gegeven vormde mede de drijvende kracht de toga aan de wilgen te hangen.

Vanaf januari 2011 zal de heer De Vries zich uitsluitend bezighouden met het door hem opgerichte adviesbureau Kpieto! (www.kpieto.nl). De bouw staat aan de vooravond van een mentaliteitsverandering waarbij partijen bewust met zaken als risicomanagement, vertrouwen, communicatie en stakeholders zullen moeten omgaan. Kpieto! is per mei 2010 officieel RISNET ambassadeur. Op regelmatige basis wordt gepubliceerd in de periodieken: "Dakenraad" alsmede "Bouwregels in de praktijk".

nadere kennismaking. Hierdoor kan er begrip ontstaan c.q. worden verkregen voor de belangen van een ander. Dit levert nieuwe inzichten op en kan worden gestreefd naar een partnership. Als gevolg daarvan zul je in communicatief opzicht makkelijker op elkaar toestappen.”

Projectbegeleiding

“Het behalen van het Diploma Bestekschrijver van STABU heeft mij geholpen bij het screenen van allerhande bestekteksten”, aldus De Vries. “Deze kennis heb ik onder meer kunnen inzetten bij het begeleiden van toeleverend bedrijf X bij het inrichten van diverse offertes, onderhandelen over verzekeringen en zelfs het coachen van het personeel.

In de diverse gesprekken met de opdrachtgever en aannemer is het denken buiten de vaste kaders en daarmee het ten toon spreiden van kennis van zaken een pre gebleken. Voor het gewenste vertrouwen wordt daarmee een basis gelegd.”

‘Bij risicomanagement is het belangrijk om heel goed naar interne bedrijfsprocessen te kijken.’

“Bij het begeleiden van een project is het benoemen van een bouwmanager een vereiste. De persoon die belast is met deze taak gaat een zogenaamd projectboek onderhouden waarin hij alles vastlegt over het bouwproject, van het programma van eisen, tot en met de oplevering. Alles onderbouwd met documenten en foto’s. Als er maar iets gebeurt wat effect heeft op de kwaliteit, de bouwtijd en financiën dan wordt dat gemeld. Voor de evaluatie is dit dossier uitermate essentieel.”

“Een risico overkomt je niet, risico is een keuze” geldt bij uitstek in de bouw. Een vaak gehoord credo in de bouw is dat een project-risicoanalyse wel standaard bij de grote werken wordt doorgevoerd. Alle ‘kleine werken’, dat wil zeggen de werken onder een aanneemsom van € 100.000,- zouden niet worden geanalyseerd worden. Hierdoor worden kansen niet benut. Een aannemer verkeert in een constant natuurlijke behoefte van werkhonger, waardoor hij op zo veel mogelijk werken probeert in te schrijven.

Als echter gekeken wordt naar het scoringspercentage gerelateerd aan het aantal inschrijvingen, is dit erbarmelijk laag. Vanuit het management zou er eens over nagedacht kunnen worden op minder werken in te schrijven, waardoor de werken waarop wel een prijs wordt afgegeven beter zijn geanalyseerd. Daardoor kan er bij gunning, in de uitvoeringslijn meer rendement gehaald worden. Daarnaast moet een dergelijk beleid als kortzichtig worden bestempeld. Wie zegt dat bij een werk van een lagere financiële omvang, de risico’s ook navenant minder zouden zijn dan bij een groot werk? De ervaring leert juist dat bij relatief kleine werken er veel mis gaat, met alle faalkosten van dien.

Goed risicomanagement leidt uiteindelijk tot een bewuste keuze – op basis van economische gronden – om een bepaald risico wel of niet te nemen, dit alles in verhouding tot het doel van de onderneming en gezien de projectspecifieke context. Goed risicomanagement heeft toegevoegde waarde zowel voor de opdrachtgever als voor de aanbieder, aldus Pieter de Vries.

(Toekomstige) uitbreiding

Uit diverse publicaties van ondermeer de Regieraad Bouw en SBR blijkt dat de faalkosten binnen de bouwbranche worden geschat op ongeveer 10% van de jaaromzet. Uit alle beschikbare documentatie blijkt, dat de factor “mens / communicatie” de meest kritische succesfactor is.

Communicatie speelt, zowel in woord als geschrift (STABU!), in de bouw daarom een belangrijke rol. Toch is het een niet eenduidig begrip. Om een ieder wegwijs te maken in de complexe wereld van met name de verbale communicatie, wordt door Stichting STABU een ééndaagse cursus “Effectieve communicatie in de bouw” georganiseerd, waarna de cursist geacht wordt zich meer zelfbewust te zijn van zijn specifieke positie in de bouwkolom. Docent is mr. D.P. (Pieter) de Vries. Meer informatie over deze cursus is te vinden op bladzijde 14 van dit bulletin en op website www.stabu.org. Gesprekken zijn verder gaande om aan een cursus ‘risicomanagement’ gestalte te geven. ■

RISNET is het kennisnetwerk voor ontwikkeling en implementatie van risicomanagement in het bouwproces. Het concentreert zich op expliciet toepassen van risicomanagement in projecten in de infra en b&u. RISNET ontwikkelt diverse producten, diensten en activiteiten. Met name voor de proces- en projectmatige kant van risicomanagement.